

full dominical

Església de Menorca

Número 1887 - Any XXXVII - 5 agost 2018

IGLESIA

UNIVERSAL

Equipos de Nuestra Señora:

“A los ojos de Jesús, nadie está definitivamente perdido”

“A los ojos de Jesús, nadie se pierde definitivamente, existen solamente personas que necesitan ser encontradas, y Él nos empuja a salir en busca de ellas”, escribe el Papa Francisco a los Equipos de Nuestra Señora reunidos en Fátima (Portugal) para su 12ª reunión internacional.

En un mensaje leído por el nuncio apostólico en Portugal, Mons. Rino Passigato y enviado por Vatican News, el Papa recuerda “que la Iglesia condena el pecado, ya que debe decir la verdad, pero al mismo tiempo abraza al pecador que se reconoce como tal, se acerca a él, le habla de la infinita misericordia de Dios.

“Sabéis muy bien que a los ojos de Jesús, nadie está definitivamente perdido, existen solamente personas que necesitan ser encontradas, y Él nos empuja a salir a buscarlas. Porque si queremos encontrar al Señor, debemos buscarlo allí donde Él quiere encontrarse con nosotros y no donde queremos encontrarlo; solo podemos encontrar al Pastor donde se encuentra la oveja perdida”, dice el Papa Francisco.

Invitó a los miembros del movimiento a reconocerse en el Hijo pródigo, “en este hijo perdido que vuelve al Padre, que no se cansa de abrazarlo y le devuelve grandeza de hijo.

Los equipos de Nuestra Señora comenzaron en Francia con el padre Henri Caffarel y 4 parejas en 1938, para “ayudar a las parejas a santificarse”. Según la web de internet, el movimiento cuenta ahora con casi 13.000 equipos (64.402 parejas y 8.509 sacerdotes acompañantes) en 85 países.

75 anys de la coronació de la Mare de Déu del Toro

LOS OJOS MISERICORDIOSOS DE MARÍA

Queridos diocesanos:

Para completar nuestra reflexión sobre María como “reina y madre de misericordia” debemos mirar a María también en relación con la Iglesia, con todos nosotros. Desde muy pronto, los fieles percibieron la función maternal de María respecto de la comunidad, que podía acudir confiada a ella invocando su misericordia. La oración más antigua que la Iglesia dirige a María fue escrita en Egipto a finales del siglo III y, en su versión original dice: “Bajo tu misericordia nos refugiamos, madre de Dios. Nuestras súplicas no las rechaces en la necesidad, mas en el peligro líbranos: oh casta, oh sola bendita”.

Los cristianos invocamos la misericordia de María porque sabemos que ella ha experimentado en su vida la misericordia de Dios y, por esto, siente en su corazón las necesidades de todos nosotros, especialmente de los más débiles y necesitados. En un prefacio de la Virgen se dice: “Ella es la Reina clemente, que, habiendo experimentado tu misericordia de un modo único y privilegiado, acoge a todos los que en ella se refugian y los escucha cuando la invocan” (Misa María reina de la misericordia). Su corazón materno –como

el de su Hijo- es sensible a todos los hombres, especialmente a los más débiles y necesitados.

Hay un segundo motivo para acudir a María y es que percibimos que ella, durante toda su vida, vivió esa misericordia. Escribió un autor en el siglo X: “Sé que la madre del misericordioso no puede estar sin misericordia. Lo demuestran, mientras vivía todavía en la tierra, su amor a los pobres, su hospitalidad, sus intercesiones, las curaciones del alma y del cuerpo de los que lo

necesitaban” (Juan el Geómetra). El episodio de Caná es especialmente revelador, porque en él se muestra la compasión de María y su actitud intercesora ante su Hijo. Es la misma actitud que tiene desde el cielo respecto de todos los hombres. En el prefacio de la Misa de María Madre de la Iglesia se dice: “Desde su ascensión gloriosa a los cielos, sigue mostrando su amor y protección a la Iglesia que peregrina hacia la vida eterna, hasta que venga el Señor, lleno de gloria”.

Ahora bien, la tarea principal de María es conducirnos hasta Dios, para que experimentemos su amor. La plegaria de la madre

tiene como objeto que nos convirtamos al Dios de la ternura y la compasión. Santa María nos pone en contacto con el amor del Padre, invitando a los hombres a regresar a su casa para que redescubramos su amor y gocemos de él. La Virgen nos lleva también hacia el Hijo y nos repite constantemente lo que dijo en Caná: “haced lo que Él os diga” (Jn 2, 5). Finalmente, la intercesión de María se dirige a que el creyente entre en la comunión que crea el Espíritu, cooperando con su acción, para que nuestra vida genere frutos de misericordia.

El antiguo himno a María como reina, la “Salve Regina”, pide de manera especial que vuelva hacia los hombres sus “ojos misericordiosos”. Os invito a pedirle que no se cansa de mirarnos con esos ojos, de transmitirnos la dulzura de Dios y nos enseñe a tener también nosotros unos ojos abiertos y un corazón generoso.

María Auxiliadora, patrona de Ciutadella

† Francesc, Obispo de Menorca

la paraula
de Déu

Diumenge XVIII de Durant l'Any

Cicle B

Lectura del llibre de l'Èxode

16, 2-4. 12-15

En aquells dies tota la comunitat del poble d'Israel murmurà en el desert contra Moisès i Aharon. El poble d'Israel els deia: "Tant de bo la mà del Senyor ens hagués fet morir tots al país d'Egipte, quan encara sèiem al voltant de les olles de carn, i menjàvem tant de pa com volíem, Ens heu fet sortir cap aquest desert perquè tot aquest poble mori de fam." El Senyor digué a Moisès: "Mira, jo us faré ploure pa del cel. Que tothom surti cada dia a recollir-ne, però només el que necessiten per a aquell dia. Vull veure si compleixen o no el que jo els man. He sentit aquestes murmuracions del poble d'Israel. Digue'ls, per tant: Aquest vespre menjareu carn, i demà al matí tant de pa com voldreu, i sabreu que jo, el Senyor, som el vostre Déu." Aquell vespre, doncs, arribà un vol de guàtleres que cobrí el campament, i l'endemà al matí, tot el campament era ple de rosada. Quan la rosada s'esvaí, quedà per tot el desert

una cosa granulada, fina com la capa de gebre que cobreix la terra. Els israelites, en veure-ho, es deien un a l'altre: "Man-hu", que vol dir, "¿Què és això?" Perquè no sabien què era. Moisès els digué: "Això és el pa que el Senyor vos dona per aliment."

Salm responsorial 77

R: **El Senyor els donà el seu blat celestial.**

Lectura de la carta de sant Pau

als cristians Efes

4, 17.20-24

Lectura de l'evangelí segons sant Joan

6, 24-35

En aquell temps quan la gent va veure que Jesús no era allà i els seus deixebles tampoc, pujà a les barques i anà a cercar Jesús a Cafarnaüm. Quan el trobaren, estranyats que fos a l'altra riba, li preguntaren: "Mestre, ¿quan hi heu vingut, aquí?" Jesús els respongué: "Vos ho dic amb tota veritat: Vosaltres no em cercau pels signes

prodigiosos que heu vist, sinó perquè heu menjat tant de pa com heu volgut. No heu de treballar per un menjar que es fa malbé, sinó pel menjar que es conserva sempre i dona la vida eterna. Aquest menjar vos el donarà el Fill de l'home: a ell l'ha marcat personalment Déu Pare. Ells li preguntaren: "¿Què hem de fer per obrar com Déu vol?" Jesús els respongué: "L'obra que Déu vol és que cregueu en aquell que ell ha enviat." Li contestaren: "¿Quin signe visible ens podeu donar, que ens convenci? ¿Quines obres feis? Els nostres pares van menjar el manà en el desert, tal com diu l'Esclat: "Els donà el seu blat celestial". "Jesús els respongué: "Moisès no us va donar el blat celestial, però el meu Pare sí que us dona el pa que és realment del cel, perquè el pa de Déu és el que baixa del cel per donar vida al món." Li diuen: "Senyor, donau-nos sempre aquest pa." Jesús els diu: "Jo som el pa que dona la vida: els qui vénen a mi no passaran fam, els qui creuen en mi no tindran mai set."

Lectura del llibre del Èxode 16, 2-4. 12-15

Salmo responsorial 77

R: **El Señor les dio pan del cielo.**

Lectura de la carta del apòstol

san Pablo a los Efesios

4, 17. 20-24

Hermanos: Esto es lo que digo y aseguro en el Señor: que no andéis ya, como es el caso de los gentiles, en la vaciedad de sus ideas. Vosotros, en cambio, no es así como habéis aprendido a Cristo, si es que lo habéis oído a él y habéis sido adoctrinados en él, conforme a la verdad que hay en Jesús. Despojados del hombre viejo y de su anterior modo de vida, corrompido por sus apetencias seductoras; renovaos en la mente y en el espíritu y revestíos de la nueva

condición humana creada a imagen de Dios: justicia y santidad verdaderas.

Lectura del santo Evangelio

según san Juan

6, 24-35

En aquel tiempo, cuando la gente vio que ni Jesús ni sus discípulos estaban allí, se embarcaron y fueron a Cafarnaún en busca de Jesús. Al encontrarlo en la otra orilla del lago, le preguntaron: «Maestro, ¿cuándo has venido aquí?». Jesús les contestó: «En verdad, en verdad os digo: me buscáis no porque habéis visto signos, sino porque comisteis pan hasta saciaros. Trabajad, no por el alimento que perece, sino por el alimento que perdura para la vida eterna, el que os dará el Hijo del hombre; pues a este lo ha sellado el Padre, Dios». Ellos le pre-

guntaron: «¿Y, ¿qué tenemos que hacer para realizar las obras de Dios?». Respondió Jesús: «La obra que Dios es esta: que creáis en el que él ha enviado» Le replicaron: «¿Y qué signo haces tú, para que veamos y creamos en ti? ¿Cuál es tu obra? Nuestros padres comieron el maná en el desierto, como está escrito: "Pan del cielo les dio a comer". Jesús les replicó: «En verdad, en verdad os digo: no fue Moisés quien os dio pan del cielo, sino que es mi Padre el que os da el verdadero pan del cielo. Porque el pan de Dios es el que baja del cielo y da vida al mundo». Entonces le dijeron: Señor, danos siempre de este pan». Jesús les contestó: «Yo soy el pan de vida. El que viene a mí no tendrá hambre, y el que cree en mí no tendrá sed jamás».

evangelí i vida

Que es faci la vostra voluntat

Francesc Triay

Avui convé que ens preguntem quina és la nostra pregària? Què i com demanam a Déu? Quin interès ens dur a pregar? Per què això? Doncs perquè sovint pregam amb esperit de teulades en avall. Jesús diu a la gent que el cerquen perquè han menjat el pa que han volgut, és a dir: han satisfet la seva necessitat material. No s'han demanat: quin significat té aquest gest, miracle, de Jesús?

Convé per tant revisar la nostra manera de pregar. Una dimensió principal de la pregària és l'escolta a Déu que ens parla per Jesucrist i ens il·lumina per l'Esperit Sant. És possible que ens faci per la llum que ens envia el Senyor. Doncs aquesta llum, junt amb la força de l'Esperit, ens pot dur a un canvi profund de vida. Treballar per fer-nos més semblats a Jesucrist, el Fill de Déu, l'en-

viat del Pare per fer la seva mateixa voluntat.

Si ens hi fixem, ens adonarem que Jesús demana: "faci's la vostra voluntat" i, quasi sempre, quan pregam, posam condicions per a la nostra pregària, venim a dir a Déu: "escolta que necessit salut, vull tenir sort..." en lloc de demanar que ens ajudi a descobrir com ens podem identificar més amb Crist.

La nostra pregària, les nostres celebracions ens han d'ajudar a descobrir com viure el que celebrem. Però es clar, si la missa, per nosaltres, no és la festa de la trobada amb Déu qui ens convida a viure amb joia la nostra filiació divina i, amb els germans amb qui compartim la nostra vocació de ser fills i filles de Déu, ens costarà que la llum de l'Evangelí ens il·lumini el camí vers Déu.

Diu el Papa Francesc: "Podria passar que

en la mateixa pregària evitem deixar-nos confrontar per la llibertat de l'Esperit, que actua com vol. Convé de recordar que el discerniment orant requereix partir d'una disposició a escoltar: escoltar el Senyor, els altres, la realitat mateixa que sempre ens desafia de maneres noves. Tan sols el qui està disposat a escoltar té la llibertat de renunciar al seu propi punt de vista parcial o insuficient, als seus costums, als seus esquemes. Així està realment disponible per a acollir una crida que trenca les seves seguretats però que el duu a una vida millor, perquè no n'hi ha prou que tot vagi bé, que tot estigui tranquil. Déu pot estar oferint alguna cosa més, i en la nostra distracció còmoda no ho reconeixem". (G.E. 172).

Que la nostra pregària ens ajudi a celebrar en l'estil de Jesús que s'entrega com aliment en el Pa i el Vi de l'Eucaristia.

Iconografia de Ntra. Sra. de El Toro (6)

Xilografia de la Virgen en coplas del siglo XIX

Ha aparecido publicada muchas veces, en libros o como estampas y especialmente en unas coplas en castellano, una pequeña, pero diáfana y bien perfilada figura de la Virgen de Monte Toro. Se ve a Nuestra Señora sobre un fondo blanco que resalta entre unas nubes un tanto oscuras, de manera que la imagen de María se manifieste como destacando sobre una luz proveniente del más allá. No aparecen ángeles como en las demás xilografías, pero sí una aureola circular adornada con lo que pueden ser perlas, además de llevar la corona real sobre la cabeza. La Virgen está situada sobre una sencilla representación del monte y se ve sólo asomar desde atrás la

cabeza del toro.

Las coplas, de autor desconocido, son muy extensas y van relatando los pormenores de la leyenda tradicional de la invención de la santa Imagen y las gracias por la Virgen concedidas a quienes confiadamente la invocan. Catorce estrofas, además de la entrada y el estribillo forman el conjunto. La estrofa en que se narra el hallazgo dice así: «Al llegar a lo más alto / descubren lámpara ardiente / de bella imagen al frente, / en roca libre de asalto: / es ésta la milagrosa, / es vuestra imanen preciada». En la entrada y estribillo se canta: «Oh Virgen, Madre dichosa / en la Gloria sublimada / Vos del Toro titulada / protegednos amorosa».

Guillermo Pons Pons

Convivències dels seminaristes

Cada estiu el Seminari de Menorca organitza unes jornades de convivència al Santuari de la Mare de Déu del Toro. Aquest any han transcorregut els dies 9 al 12 de juliol. Els qui hi hem participat, tant seminaristes com jovent que volia conèixer aquesta experiència, sabem bé que han sigut quatre dies intensos en què hem tingut l'oportunitat de fer activitats de tot tipus. El dilluns dia 9 vam gaudir d'una il·lustrativa exposició a càrrec de Josep Gornés sobre el patrimoni històric de la nostra Diòcesi, així com també del testimoni de les Germanes de la Consolació de Ciutadella. El dimarts 10 vam visitar la monumental fàbrica de la Queseria Menorquina, i pel capvespre vam comptar amb la presència del Bisbe de Menorca, qui ens va explicar el

treball pastoral realitzat durant aquest curs i els reptes que se'n deriven. El dimecres 11 vam visitar l'Escola Equestre Menorquina, on vam poder xalar qualcant alguns cavalls de raça autòctona. Alguns de nosaltres mai abans havíem pujat damunt d'un d'aquests exemplars menorquins! A més a més, hem realitzat diverses excursions, manualitats i jocs. I tot això sense perdre l'ocasió per a moments de major profunditat, com la reflexió en grup, i sense oblidar els moments de major centralitat per als cristians: la pregària i l'Eucaristia, que ens recorden que el fonament de la nostra existència no és altre que Jesucrist. Així, volem agrair a quants han fet possibles aquestes convivències i reiterar, una vegada més, el molt de gust que hem pres.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA

Salms de la 2ª Setmana

Dg.5, **XVIII de Durant l'Any**: Ex 16, 2-4. 12-15 / Sal 77 / Ef 4, 17. 20-24 / Jo 6, 24-30.

DI. 6, La Transfiguració del Senyor (F): Dn 7, 9-10. 13-14 o bé: 2Pe 1, 16-19 / Sal 96 / Mc 9, 2-10.

Dt. 7, Sant Gaietà (MLL): Jr 30, 1-2. 12-15. 18-22 / Salm 101 / Mt 15, 1-2. 10-14.

Dc. 8, Sant Domènec de Guzmán, prevere (MO): Jr 31, 10. 11-12ab. 13 / Mt 15, 21-28.

Dj. 9, Sant Teresa Beneta de la Creu, verge i màrtir. Patrona d'Europa (F): Os 2, 16b. 17b. 21-22 / Sal 44 / Mt 25, 1-13.

Dv. 10, Sant Llorenç, diaca i màrtir (F): 2C 9, 6-10 / Sal 111 / Jo 12, 24-26.

Ds. 11, Santa Clara, verge (MO): Ha 1, 12_2, 4 / Sal 9 / Mt 17, 14-19.

Dg. 12, XIX de Durant l'Any: IR 19, 4-8 / Sal 33 / Ef 4, 30-5, 2 / Jo 6, 41-51.

Pregària Misionera

Organitzada pel Secretariat Diocesà de Missions, es celebra:
La PREGÀRIA MISSIONERA,
dimecres dia 8 d'agost del 2018 a les 20 h, informació d'autobus: 971 380 343 de 9 a 14 h.
Al Santuari de la Mare de Déu del Toro.

Festa de Santa Clara

Dies 8, 9 i 10 d'agost, a les 20 h, pregària de Vespres, oberta a tothom.
9 d'agost, a les 20.30 h, actuació de **Som tres**. Gratuït i obert a tothom.
10 d'agost, a les 20.30 h, actuació de **Bep Marqués**, a benefici dels fillets refugiats de Síria, obert a tothom, i lliurament els assistents poden fer una aportació econòmica.
11 d'agost:
Eucaristia: matí a les 8.30 i capvespre a les 20 h. Actuació del **Grup Folkloric Es Born**, a les 21 h, gratuït i obert a tothom.
Monestir de santa Clara - Ciutadella

UN ESPIA A LA CIUTAT DEL BÒSFOR

Miquel Àngel Casasnovas

La informació és poder. Prou que ho sabia Felip II, que havia muntat una complexa i eficient xarxa d'espionatge que controlava el mateix monarca en persona juntament amb un reduït cercle de col·laboradors. Al front mediterrani, només la informació puntual i precisa dels moviments de la poderosa armada otomana podia anticipar on descarregaria el cop i, per tant, adoptar les corresponents mesures de prevenció. No és casual que Marc Martí s'hagués

però Martí s'hi negà tement que el florentí el faria assassinar pel camí per quedar-se amb els diners destinats al rescat dels captius i gestionar-los en benefici propi. Un oportú suborn al subashi (cap de la policia) arreglà transitòriament la situació, però al cap d'unes setmanes Martí tornava a ser detingut per uns algtzirs a instàncies de l'intendent del batle dels florentins. El clergue alaiorenc, que per molt poc no havia estat sorprès mentre escrivia una carta amb informació reservada, fou portat a la presència del mateix Piali. Seria alliberat per segona vegada després de pagar un altre suborn, però açò no li estalvià de ser maltractat. Tanmateix ja era clar que intentar continuar la seva missió a Turquia hauria estat una actitud temerària, ja que amb seguretat una tercera detenció li hauria reportat conseqüències fatals.

que ha estudiat amb detall aquest caire de la missió de Marc Martí, fa notar que el nostre protagonista va anunciar amb sis mesos d'anticipació l'atac otomà a Malta, indicant detalls de gran rellevància que haurien permès de posar aquella illa en estat de defensa. I, en efecte, la gran expedició naval comandada de nou per Piali Paixà se saldà en un complet fracàs el setembre de 1565.

Molt abans, però, el 12 d'agost de 1564, Marc Martí havia sortit d'Istanbul. Durant els vuit mesos d'estada a la capital otomana havia alliberat uns 80 captius. Continuà la seva tasca Miquel Ferragut, que augmentà el nombre dels redimits fins arribar als 150. Una xifra molt minsa davant de la magnitud dels gairebé 4.000 captivats el juliol de 1558. Val a dir que Marc Martí i Miquel Ferragut no van ser els únics menorquins que es dedicaren a rescatar captius, ja que tenim notícia de diverses persones que, a títol particular, marxaren a Turquia per intentar alliberar els seus parents -el propi pare de Marc, per exemple- així com d'altres que ho feien, almenys ocasionalment, a canvi d'una remuneració, com seria el cas de Joan Seguí. Durant dècades hi hagué un degotís de retorns, però és cert que molts no van poder tornar mai, a la vegada que no pocs dels que ho van fer es van trobar amb greus problemes a Menorca. Tornarem sobre aquesta qüestió, prou rellevant, més endavant.

Mausoleu de Piali Paixà

entrevistat amb el virrei de Nàpols (cap de la xarxa d'intel·ligència a la Mediterrània), ni que a Ragusa s'hagués hostatjat a casa de Lorenzo Miniati (un altre dels agents clau de l'espionatge), ni que escrivís amb freqüència al bisbe de Conca, confessor del rei i home de la seva més íntima confiança. Perquè Marc Martí, durant la seva estada a Istanbul, va ser, sobretot, un node important d'aquesta xarxa d'intel·ligència de la qual en formaren part altres menorquins. El rescat dels captius era també part de la missió, és clar, però a la vegada la tapadora que permetia operar el clergue informador.

Marc Martí ja no podia dissimular més la seva condició d'informador del servei secret de Felip II. D'aquesta intensa tasca d'espionatge i contraespionatge en dona fe la seva correspondència mantinguda amb altes personalitats com els ja esmentats bisbes de Conca i virrei de Nàpols. En les seves cartes informava, en clau, de la situació i moviments de la flota otomana i d'altres dades d'interès. Florenci Sastre,

Els problemes seriosos del síndic menorquí començaren quan, el març de 1564, un nombrós grup d'esclaus cristians fugí amb una galera propietat de l'almirall Piali. Marc Martí fou acusat de l'evasió i per això s'hagué de refugiar uns dies a la residència de l'ambaixador del Sacre Imperi, Albert de Wvys. El batle dels florentins intentà fer-lo sortir de Turquia,

Vista del Corn d'Or amb el barri de Gàlata en primer terme. Museu de Peral, Istanbul.